

NORGES HØYESTERETT

Den 22. desember 2004 avsa Høyesterett dom i

HR-2004-02122-A, (sak nr. 2004/1166), sivil sak, anke,

Bergen kommune

(Kommuneadvokaten i Bergen
v/advokat Karl Fartein Løseth – til prøve)

mot

A

(advokat Ståle Eeg Nielsen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Matningsdal**: Saken gjelder spørsmålet om en kommune er erstatningsansvarlig for en skade som en elev pådro seg ved høydehopp under skolens gymnastikkundervisning, jf. skadeserstatningsloven § 2-1.
- (2) A, født 00.00.1973, var våren 1986 elev i 6. – nå 7. – klasse ved X skole i Bergen. Den 18. mars 1986 deltok hun og noen medelever i høydehopptrening som ledd i forberedelsen til et skolemesterskap som skulle arrangeres noen dager senere. Hun anvendte en hopptechnik som kalles Fosbury Flop. Den innebærer at utøveren passerer listen med ryggen mot den. Jeg kommer nærmere tilbake til denne teknikken. Ved et hopp hvor listen lå på 1,20 meter, landet hun på ryggen på golvet utenfor den kraftige matten – ”tjukkasen” – som utøveren skal lande på.
- (3) Etter fallet tok gymnastikklæreren hånd om henne, og hun ble sendt til legevakten. I journalen heter det at hun var ”[l]ett palpasjonsømt midt i korsryggen. Ikke noe spesielt over ryggtaggene, minus bankømt i nyreløsjene. God bevegelse i lumbalcolumna ... Tilbake hvis forverring eller vedvarende smerter.” Fem dager senere våknet hun med stiv nakke og nakkesmerter. Samme dag oppsøkte hun legevakten hvor hun fikk nakkekrage.
- (4) Jeg går ikke detaljert inn på den videre utviklingen av skaden, men nøyer meg med å nevne at hun i 1994 med virkning fra 1. mai 1988 ble tilkjent yrkesskadeerstatning etter gruppe 1 (15-24 % medisinsk invaliditet). Den er senere forhøyet til gruppe 3.

- (5) Ved stevning datert 1. september 2001 anla A sak for Bergen byrett – nå tingrett – mot Bergen kommune med påstand om at kommunen var erstatningsansvarlig for det økonomiske tap, mén og utgifter som hun pådro seg ved skaden i 1986.
- (6) Bergen tingrett avsa 25. juni 2002 dom med denne domsslutning:
- ”1. **Bergen kommune frifinnes.**
2. **A plikter innen 14 – fjorten – dager å betale kr. 78.250,- - kronersyttiåttetusentohundreogfemti – i saksomkostninger til Bergen kommune med tillegg av forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven – for tiden 12% p.a. – fra dagen etter betalingsfristens utløp og frem til betaling skjer.”**
- (7) Tingretten kom til at det forelå ansvarsgrunnlag for kommunen, men frifant kommunen under henvisning til at kravet var foreldet.
- (8) A påanket tingrettens dom til Gulating lagmannsrett, som den 24. juni 2004 avsa dom med denne domsslutning:
- ”1. **Bergen kommune er erstatningsansvarlig for de følgeskader A pådro seg ved høydehopp den 18.03.86.**
2. **I saksomkostninger for lagmannsretten betaler Bergen kommune til A/det offentlige innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse kr. 204.203,- - kronertohundreogfiretusentohundreogtre 00/100 – med tillegg av forsinkelsesrente etter lov av 17. desember 1976 § 3 fra dommens oppfyllestidspunkt og frem til betaling skjer.**
3. **I saksomkostninger for tingretten betaler Bergen kommune til A/det offentlige innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse kr. 92.497,65 – kronernittitotusenfirehundreognittisju 65/100 – med tillegg av forsinkelsesrente etter lov av 17. desember 1976 § 3 fra dommens oppfyllestidspunkt og frem til betaling skjer.”**
- (9) Bergen kommune har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken omfatter avgjørelsen av både ansvarsgrunnlaget, årsakssammenhengen og foreldelsesspørsmålet. Høyesteretts kjæremålsutvalg har henvist anken til Høyesterett for så vidt gjelder lagmannsrettens uaktsomhetsvurdering. For øvrig er den nektet fremmet etter tvistemålsloven § 373 tredje ledd nr. 4.
- (10) For Høyesterett har – foruten saksøkeren og gymnastikklæreren – fire av hennes medelever forklart seg om det aktuelle uhellet. Ett av disse vitnene er nytt for Høyesterett. Høyesterett har videre mottatt erklæringer fra tre sakkyndige vitner. To av dem er nye for Høyesterett. For øvrig står saken i det alt vesentlige i samme stilling som for lagmannsretten.
- (11) *Den ankende part, Bergen kommune, har i korte trekk anført:*
- (12) Det bestrides at gymnastikklæreren har opptrådt uaktsomt og pådratt kommunen erstatningsansvar i henhold til skadeserstatningsloven § 2-1. Ved denne vurderingen skal det tas hensyn til ”om de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt”. Etter kommunens vurdering er ikke dette tilfellet.

- (13) Aktsomhetsvurderingen må ta utgangspunkt i de kunnskaper man i 1986 hadde om faremomentene ved den aktuelle hoppeteknikken, og må baseres på en bred helhetsvurdering av flere ulike momenter. Kravene til læreren må ikke være urimelig strenge, og det må ikke opereres med idealkrav som oppstilles i ettertid. Det må vektlegges at det ikke fantes noen nasjonale regler om sikring av landingsområdet. Av den grunn er det sentralt at lærerens opptreden var i samsvar med de oppfatningene som var rådende innenfor utdanningsinstitusjonene.
- (14) Etter kommunens vurdering var det ikke uaktsomt at elevene hoppet høyde uten stadig tilsyn av læreren. Han hadde gitt dem opplæring og nødvendig kunnskap til å beherske øvelsen. Høydehopp er da ikke farligere enn andre gymnastikkøvelser som elevene har på mellomtrinnet. Og faregraden kan overhodet ikke sammenlignes med den i trampettdommen i Rt. 1997 side 1081. Dette illustreres av skadestatistikken, som viser få skader ved høydehopp, og at det primært er tale om ankelskader. Dersom læreren skal være avskåret fra samtidig med høydehoppøvelsen å kunne sysselsette en del av elevene med andre aktiviteter, vil dette medføre mye passivitet, slik at elevene får lite ut av gymnastikktimen og opplever den som kjedelig.
- (15) Læreren hadde heller ikke noe handlingsalternativ som kunne ha motvirket skaden. Et forsøk på å ta imot eleven i landingsøyeblikket hadde vært farlig både for lærer og elev. Læreren hadde heller ikke oppfordring til å pålegge elevene å flytte den tjukke matten fram og tilbake langs listen før den enkelte eleven hoppet. Han fulgte vanlig og akseptert fremgangsmåte ved at matten dekket hele listens lengde, og dessuten var sikret mot skliing ved at det var lagt mindre matter under og rundt den.
- (16) Bergen kommune har nedlagt denne påstand:
- ”1. **Bergen tingretts dom av 25. juni 2002 stadfestes.**
 2. **Bergen kommune, v/ordføreren tilkjennes sakens omkostninger for alle instanser, med tillegg av lovbestemt rente fra forfall og til betaling skjer.”**
- (17) *Ankemotparten, A*, har i korte trekk anført:
- (18) Når skadeserstatningsloven § 2-1 fastslår at det ved aktsomhetsvurderingen skal tas hensyn til ”de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten”, er det et sentralt moment at den aktuelle hoppeteknikken er såpass farlig at det kreves betydelige sikkerhetstiltak for å forhindre skade ved at eleven lander utenfor matten – noe som er fullt påregnelig med elever som ofte ikke behersker teknikken særlig godt. Den enkelte elev må kunne forvente at det tas hensyn til dette ved valg av sikringstiltak. Fraværet av nasjonale regler om hvilke sikkerhetstiltak som må treffes, er ikke avgjørende.
- (19) De kravene A kunne stille til gjennomføringen av høydehopptreningen, er ikke oppfylt av to grunner:
- (20) For det første hadde elevene såpass liten trening i høydehopp at de ikke burde ha hoppet uten at læreren hadde stadig tilsyn med at den tjukke matten hele tiden lå på riktig sted.

- (21) Videre anføres det at på bakgrunn av faren for at en elev lander på siden av hoppstativet, bør den tjukke matten stikke minst $\frac{1}{2}$ til en meter utenfor stativene på hver side. Har ikke matten denne lengden, som i dette tilfellet, må den flyttes i lengderetningen $\frac{1}{2}$ meter forbi stativene henholdsvis til høyre og venstre avhengig av hvilken side eleven hopper fra. Det var uaktsomt når læreren ikke iverksatte tiltak for at dette ble gjort.
- (22) På denne bakgrunn har A nedlagt denne påstand:
- ”1. **Lagmannsrettens dom stadfestes.**
2. **Ankemotparten tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett.”**
- (23) *Mitt syn på saken:*
- (24) Jeg er kommet til at anken ikke fører fram.
- (25) Innledningsvis bemerker jeg at faktum i saken er noe uklart. Det er tale om et uhell som man i 1986 ikke forutså ville få så alvorlige konsekvenser for A som det senere har vist seg. På denne bakgrunn kan ikke skolens representanter bebreides for at man ikke sørget for bedre bevissikring – noe som heller ikke er anført. Videre ligger det i sakens natur at det er vanskelig for de tilstedeværende nå å huske detaljert hva som skjedde. For mitt syn på saken er imidlertid ikke de uklare detaljene avgjørende.
- (26) Den aktuelle gymnastikktimen drev som nevnt A og en del medelever – sannsynligvis ca. ti – høydehopptrening med tanke på et nært forestående skolemesterskap. De brukte ulike hoppteknikker, og noen – herunder A – hoppet såkalt Fosbury Flop. Ved denne teknikken anvendes det et buetformet tilløp, og svevet foregår med ryggen mot listen med buet/svai rygg. Hoppet skjer på skrå over listen slik at sats nær det hoppstativet som er lengst borte i løpsretningen, kan medføre at utøveren lander til side for hoppstativet. Landingens skjer på øverste del av ryggen. Avhengig av satsfot startet elevene dels fra høyre og dels fra venstre. A hadde sitt tilløp fra høyre.
- (27) Det er opplyst at man anvendte en ”tjukkasmatte” som var 3,5 meter lang, 1,75 meter bred og ca. 40 cm høy. Den lå med lengderetningen langs listen, og dekket området mellom de to hoppstativene. Rundt og under lå det småmatter for å motvirke at matten skulle skli når elevene landet.
- (28) På grunnlag av nedtegnelser kort etter uhellet legger jeg til grunn at A landet på ryggen utenfor mattens kortende. Da den aktuelle hoppteknikken som nevnt medfører at en utøver med tilløp fra høyre lander et stykke til venstre for satsstedet, anbefales det at satsen skjer på første tredjedel av listens lengde. Når A landet utenfor mattens kortende, må hun ha satset relativt nær venstre hoppstativ. Jeg legger videre til grunn at matten kan ha vært noe forskjøvet mot høyre, men finner det lite sannsynlig at den var forskjøvet med 50 til 70 cm som A selv har forklart. Dette hadde vært så synlig at hun neppe hadde hoppet med denne plasseringen av matten.
- (29) Det er på det rene at gymnastikklæreren ikke så hoppet, men det er uklart om han var opptatt med andre elever i nærheten av hoppstativet, eller om han befant seg i andre enden av gymnastikksalen for å instruere andre elever i lengde uten tilløp. Han kom imidlertid straks til stede og tok seg av A etter at hun hadde slått seg.

- (30) Etter skadeserstatningsloven § 2-1 forutsetter kommunens erstatningsansvar at gymnastikklærerens opptreden var uaktsom. I den sammenheng skal det tas hensyn til om ”de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt”. Om de krav som stilles til skolens aktsomhetsplikt ved gymnastikkundervisning, uttaler førstvoterende i Rt. 1997 side 1081 i en sak som gjaldt skade ved bruk av trampett:

”Som et generelt utgangspunkt legger jeg til grunn at skolen har plikt til å sørge for at gymnastikkundervisningen skjer under forsvarlige forhold, slik at risikoen for at elevene skal bli påført skade reduseres så langt som mulig. Dette vil særlig ha betydning ved bruk av apparater som er forbundet med slike generelle risikomomenter som trampett, som elevene heller ikke vil være vant til fra dagliglivets aktiviteter.”

- (31) I noen utenlandske håndbøker som er fremlagt for Høyesterett, betegnes høydehopp med den aktuelle teknikken som ”high risk”. Dette representerer annen av tre farekategorier. De sakkyndige vitnene for Høyesterett er noe uenige om kategoriseringen. Jeg har imidlertid forstått at uenigheten primært skyldes en ulik vektlegging av faren for å lande utenfor den tjukke matten. Da det sentrale spørsmålet i vår sak er hvilke tiltak som bør iverksettes for å forhindre at elevene lander utenfor matten, går jeg ikke nærmere inn på denne kategoriseringen.
- (32) Etter min mening er det ikke erstatningsbetingende at gymnastikklæreren ikke hadde oppsyn med hvert eneste høydehopp. Det var tale om elever som hadde hatt høydehopptrening både i femte og sjette klasse. Når de hoppet på 1,20 meter – en høyde som A kom over i det aktuelle hoppet – viser dette at elevene hadde nådd et visst ferdighetsnivå. Dersom det ble krevd at han kontinuerlig førte tilsyn med høydehoppøvelsen, ville det medføre at han var avskåret fra å instruere i andre aktiviteter samtidig. Aktivitetsnivået for den enkelte elev ville da lett bli for lavt.
- (33) Forutsatt at det ble iverksatt tilstrekkelige tiltak for å motvirke uhell, kan det etter dette ikke anses uaktsomt at gymnastikklæreren lot de aktuelle elevene på 12 til 13 år, som hadde en viss erfaring i høydehopp, hoppe uten stadig tilsyn. Dette selv om noen av dem benyttet Fosbury Flop teknikken med den økte risiko for personskade den innebærer dersom eleven satser fra et ugunstig punkt ved listen. Dette er også de sakkyndige vitnene for Høyesterett enige om.
- (34) Når læreren tillot elevene å hoppe på egenhånd, må det kreves at han på forhånd uttrykkelig instruerte dem om å påse at matten lå riktig før det enkelte hoppet ble utført. Videre må det kreves at han jevnlig så til at dette ble etterlevd. Det er uklart om dette faktisk skjedde i denne saken – noe som ikke er unaturlig hensett til det lange tidsforløpet siden uhellet skjedde.
- (35) Derimot må det legges til grunn at elevene ikke hadde blitt instruert om å flytte matten fram og tilbake langs listen slik at kortenden stakk et stykke forbi venstre hoppstativ når utøveren hoppet fra høyre, og tilsvarende at den ble flyttet forbi det motsatte stativet ved tilløp fra venstre. Det sakkyndige vitnet, førsteamanuensis Ellingsen, som kommunen har påberopt seg, har forklart at dette var begrunnet i pedagogiske hensyn, idet man ville påvirke elevene til å satse på riktig sted.
- (36) Selv om de aktuelle elevene synes å ha vært de som behersket høydehopp – herunder Fosbury Flop – best, var det etter min mening påregnelig at en elev kunne satse på et så

ugunstig sted at vedkommende landet utenfor matten når den utelukkende dekket området langs listen. Ved bevisopptak for Høyesterett har således det sakkyndige vitnet Olaf Steinsland, som har vært ansatt ved Norges Idrettshøyskole siden 1968 med spesialitet gymnastikk, turn og idrett, forklart at hans erfaring er at yngre utøvere (10-12 åringer) ”ofte har en tendens til å løpe langs listen og satser for langt fra midten av listen, slik at de kan falle utenfor matten dersom ikke den er flyttet forbi høydestativet”. I en skriftlig uttalelse for Høyesterett har videre amanuensis Svein Hetland ved Norges Idrettshøyskole forklart at ”[u]tøvere på det alders- og ferdighetsnivå som i denne saken, varierer sterkt i bevegelsesløsnings og kan derfor ha satsstedet utenfor alle deler av listelengden. Den passive sikringsdelen må derfor være ordnet slik at alle utøvere som satser innenfor listelengden, skal kunne lande på tjukkasmatten.” Førsteamanuensis Jan Emil Ellingsen ved Høgskolen i Bergen har videre fremhevet betydningen av dårlig sats. Han uttaler at dette vil ”kunne resultere i at utøveren forflytter seg minst et par meter horisontalt i luften med fare for i neste omgang å lande utenfor tjukkasmatten”. I tilknytning til disse uttalelsene nevner jeg at gymnastikklæreren under bevisopptaket for Høyesterett forklarte at ”[i]nnøving av satsstedet skjer ved at elevene løper mot et punkt midt på listen som gjerne er markert ved et merke i gulvet”. Sammenholdt med uttalelsene fra de sakkyndige vitnene økte dette etter min mening faren for å lande utenfor matten i forhold til en anbefaling om å satse på første tredjedel av listen.

- (37) Det er ikke fremlagt noen norsk håndbok om hvordan den tjukke matten bør plasseres. Derimot foreligger det utenlandske håndbøker som anbefaler at den rekkes en meter forbi hvert stativ. De sakkyndige vitnene Steinsland og Hetland har uttalt seg i samme retning, mens det sakkyndige vitnet Ellingsen er av motsatt oppfatning. Etter min mening kan ikke fraværet av en norsk håndbok om mattens plassering, og at de utenlandske synes å være av nyere dato, være avgjørende. Avgjørende må være at anbefalingene er basert på kunnskap som man også må ha hatt i 1986. Det var da 18 år siden teknikken hadde blitt introdusert under sommerolympiaden i 1968.
- (38) For Høyesterett er det fremlagt en statistikk over skadete barn under 16 år i gymnastikktimene i Bergen kommune i 1998. Den viser at det dette året totalt er registrert 309 skader, hvorav tre skjedde under høydehopp. To av skadene gjelder ankelskader som oppstod i satsøyeblikket, mens den tredje skyldes at eleven traff listen. At det ikke er registrert noen skade som følge av fall utenfor matten, behøver likevel ikke bety at dette ikke har skjedd. Da de fleste elevene hopper på lave høyder, kan forklaringen være at eventuelle fall utenfor matten ikke har ført til skade. Men umiddelbart kan likevel denne statistikken synes å indikere at faremomentene ved den aktuelle hopptechnikken er beskjedne.
- (39) Til tross for denne statistikken, og til tross for at det ikke fantes noen skrevne norske retningslinjer om at matten måtte flyttes fram og tilbake når den ikke var lengre enn listen, er jeg kommet til at gymnastikklæreren opptrådte uaktsomt når han ikke instruerte elevene om å plassere matten som nevnt før et hopp ble utført. På bakgrunn av de forhold jeg har fremhevet foran, måtte det for en gymnastikklærer være påregnelig at en elev på det aktuelle alderstrinnet kunne satse slik at vedkommende landet til side for høydestativet. Og ved høyder som i det foreliggende tilfellet er det videre påregnelig at en elev kan skade seg ved et fall som her. Disse forhold burde det vært tatt hensyn til gjennom instruksjoner om mattens plassering.

(40) Anken har vært forgjeves, og Bergen kommune må også pålegges omkostningsansvar for Høyesterett, jf. tvistemålsloven § 180 første ledd. A har med hjemmel i rettshjelploven § 21 a vært innvilget fri sakførsel. Saksomkostningene skal etter dette tilkjennes staten. Advokat Eeg Nilsen har oppgitt sitt salær i anledning behandlingen for Høyesterett i henhold til den offentlige salærsats til kr 125 510, som tilkjennes. Videre kommer advokatens egne utgifter med kr 10 841,17. Tillagt merverdiavgift gir dette kr 169 075,45. I tillegg kommer vitneomkostninger ved bevisopptak og andre utgifter med kr 31 035,20, samt utgifter til As tidligere prosessfullmektig innledningsvis under saksforberedelsen for Høyesterett med kr 14.322. Etter dette pålegges Bergen kommune å erstatte staten saksomkostninger med kr 214 432,65.

(41) Jeg stemmer for denne

D O M:

1. Gulating lagmannsretts dom stadfestes.
 2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler Bergen kommune til staten 214 432,65 – tohundreogfjortentusenfirehundreogtrettito 65/100 – kroner innen 2 – to – uker fra oppfyllelsesfristens utløp. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
- (42) Dommer **Støle:** Jeg er kommet til et annet resultat enn førstvoterende. Etter min mening kan gymnastikklærerens tilrettelegging av høydehoppøvelsen ikke anses som erstatningsrettslig uaktsom, og ansvar for kommunen er dermed ikke aktuelt.
- (43) I det vesentlige er jeg enig i den beskrivelsen som førstvoterende har gitt av hvordan uhellet skjedde, likevel slik at jeg mener det er uklart om den skadelidte landet fullt ut eller bare delvis utenfor tjukkasmatten, og om det hun ellers landet på, var gulvet eller tynne matter. Avgjørende for mitt syn er dette imidlertid ikke.
- (44) Jeg peker som et utgangspunkt på at idrettsøvelser gjerne vil innebære en viss risiko for skader, og at dersom man legger opp til et sikkerhetsnivå i skolens gymnastikktimer som skal gi full trygghet mot alle skader, vil det samtidig være til hinder for fysisk aktivitet som er både nyttig og morsom for elevene.
- (45) Jeg tar videre utgangspunkt i at høydehopp - også i fosbury-stil - må sees som en relativt ordinær øvelse i gymnastikktimene på skolen forutsatt at vanlige sikringsregler er overholdt. En selvfølgelig del av sikringen er å ha en tykk matte - "tjukkas". I vår sak forstår jeg det som selve matteutstyret - "tjukkas" med tynne matter i tillegg - var i samsvar med det som var vanlig når man hoppet Fosbury Flop på skoler i 1986, slik at selve utstyret ikke gir grunnlag for å bebreide læreren. Og når dette utstyret blir brukt, er man etter mitt syn langt fra risikonivået for eksempel ved bruk av trampett, som var temaet i Rt. 1997 side 1081, der kommunen ble kjent erstatningsansvarlig for en skade. Det er ikke lagt frem statistikk som viser særlige skader ved fosbury-hopp, og de vurderingene som er kommet frem i saken, tyder på at ankelskader på grunn av feil ved satsen er de vanligste av de skadene som er observert.
- (46) Uhellet i vår sak skjedde da de bedre blant de 12-13 år gamle elevene trente høydehopp til

et skolestevne, og listen lå på 1,20 meter. Det gjaldt altså ikke elever som var fullstendig nybegynnere, eller som hadde slike vansker med øvelsen at det ville gitt grunn for læreren til å passe særlig godt på. Jeg kan ikke se at det materialet som er fremlagt, gir grunnlag for å trekke den slutning at man her sto overfor en øvelse som var forbundet med høy risiko.

- (47) Den skadelidte bebreider læreren dels for ikke å ha instruert elevene tilstrekkelig, særlig når det gjelder sikkerhet i forbindelse med øvelsen, dels mer konkret for at mattene ikke ble flyttet til riktig plass før det enkelte hoppet. Det som førstvoterende mener må bebreides læreren som uaktsomt, er at mattene ikke ble flyttet ut til siden ettersom det ble hoppet fra henholdsvis høyre og venstre. De sakkyndige vitnene synes å være uenige om dette burde vært gjort; Steinsland og Hetland, som den skadelidte viser til, mener det var uriktig ikke å flytte mattene slik, mens Ellingsen, som kommunen viser til, mener dette ikke var nødvendig. I bevisopptak for Høyesterett uttaler han først at han mener det er tilstrekkelig sikring å ha "tjukkas" mellom stengene når den suppleres med småmatter under og på sidene. Deretter sier han at ved et slikt mattearrangement

"... er det ikke vanlig å flytte "tjukkasen" avhengig av tilløpssted. Dette fordi at muligheten for barn som er nybegynnere skal havne utenfor matten i praksis er liten. Man lærer å satse på den første tredjedelen av listen og ikke senere enn midten. En praksis med å flytte matten skaper et pedagogisk og organisatorisk problem. Dette fordi man legger opp til et sikkerhetsregime som innebærer at man hele tiden må være påpasselig med å flytte matten i riktig retning. Dette problemet er større enn om "tjukasmatten" ligger permanent på plass."

- (48) Etter mitt syn er det heller ikke på dette punktet riktig å betegne lærerens tilrettelegging av øvelsen som erstatningsrettslig uaktsom. De utenlandske håndbøkene som førstvoterende viser til, er av nyere dato, og det kan etter min mening ikke uten videre legges til grunn at det som her er nedfelt, reflekterer kunnskap som var mer allment tilgjengelig i 1986. For øvrig er altså de sakkyndige vitnene i saken uenige om det burde vært etablert en rutine med flytting av matten, og en av dem mener dette ville reist større problemer enn å la matten ligge stille. De sakkyndiges vurderinger kan for øvrig ikke sees som utsagn om hvor grensen ligger for hva som er erstatningsrettslig uaktsomt; til dels kan vurderingene vel sees mer som anbefalinger om hvordan man ideelt sett skulle gått frem. - Etter mitt syn må risikoen for at noe alvorligere uhell skulle inntre slik øvelsen her var lagt opp, ha vært så liten at hendelsen må sees som et hendelig uhell - slik også den skadelidte og hennes familie i flere år synes å ha oppfattet den.

(49)	Dommer Skoghøy :	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Matningsdal.
(50)	Dommer Øie :	Likeså.
(51)	Dommer Coward :	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Støle.

(52) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Gulating lagmannsretts dom stadfestes.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler Bergen kommune til staten 214 432,65 – tohundreogfjortentusenfirehundreogtrettito 65/100 – kroner innen 2 – to – uker fra oppfyllelsesfristens utløp. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.